UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

D[omi]nica Tercia quadragesime. Sermo. xxxi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

quia tunc debebant eſſe teſtes diuinitatis chriſti cu; ſpūſancto fuiſſent pleni. Quinto ſḿ Dam. q; alij diſcipuli xp̄i adhuc im ꝑfecti fuiſſent ↄtriſtati ꝙ hanc viſionem nō vidiſſent et iudas magis fuiſſet incitatus ad ꝓditionem ſaluatoris. Sexto q̇a reſurrectio xp̄i fuit dubitabilis multū. ideo reſeruata fuit iſta viſio illo t̄pe diuulganda qn̄ maxime oportebat ipſi reſurrectiōi teſtimoniū adhibere cui preſtabat argumentū non modicū ip̄a gloria tranſfigurationis. verba eñ ſuo tempe dicta ſunt aurea prolata lingua argentea. Prou. 25. mala aurea in lectis argēteis qui loquitur verbum in tempe ſuo. Rogemus ergo deū.

Dñica Tercia quadrageſime Sermo. xxxi

Rat ihesus ejiciens demoniū et illud erat mutum Luc. 11. hoc idem legit̄ Mat. 12. ⁊ Mar. 3. Sicut ꝑ potentiam opprimunt̄ rebelles. ita ꝑ ſapientiā falſarij ↄuincunt̄ ex quadruplici victoria merito quilibet eſt laude dignus. vnde ſaluator noſter potenter ejecit demone;. ⁊ ſapienter falſam ↄfutauit calūniam. ideo mulier quedam deuota in fine huiꝰ euangelij in laudem ipſius prorupit. In quo euangelio premittit̄ xp̄i potencia inuincibilis. cui nihil reſiſtit. deinde additur eius ſap̄ia ineſtimabilis qua oīa inſpicit ibi: Ipſe aūt vt vidit: Vltimo poſtponit̄ ipſius laus venerabilis in qua fides ꝓficit ibi: Factū eſt aūt cū hec diceret ⁊c ℞

Circa primū duo tangunt̄. primū ē miraculi opatio: Erat ih̄s ejiciens demoniū: demoniū interpretat̄ ꝑitus ⁊ accipit̄ ꝓ malo ſpiritu qui multis aſtucijs ⁊ cautelis atq; fraudibꝰ edoctus eſt vt fallat ⁊ decipiat. Vnde de ipſo ḋ Gene. 3. Serpens erat callidior .i. aſtucior cunctis animantibꝰ terre. Nota ꝙ demon primo ejectus fuit de celo empirreo in quo ſtare nō poterat ꝓpter ſuā ſupbiam. Eze. 28. Eieci te de monte ſancto meo. Cecidit aūt ꝓ noſtra vexatione in terrā. ꝓpter qd̄ in eiectione ipſius auditꝰ ē in celo clamor angeloꝝ Apoc. 12. ve terre et mari q; deſcendit diabolus ad vos hn̄s iram magnā ſciens ꝙ modicū t̄ps habet Diabolus aūt in mundo iſto tria ſibi ſubripuit a quibus iterū ejecit eū xp̄s. Primo diuinū honorē per cultū ydolatrie. a quo illum eiecit xp̄s merito ſue paſſionis. Joh. 12. Nunc princeps huius mdi ejicietur foras. Et Zach. 13. Auferam inquit ſpūm inmundum de terra. Scd̄o tanq̄ crudelis tyrānus ſubripuit ſibi dominium corporis hominis. quia etiam corporaliter vexabat hoies. ſed eiecit illū xp̄s diuinitat̄ imꝑio Mat. 4. curauit mltos qui vexabant̄ varijs languoribꝰ. Et demonia multa ejiciebat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Subintrauit etiā cor hominū peccantium inhabitans in eis ꝑ
peccatū Apoc·18. cecidit babilon magna· q᷑ in ſuā ↄfuſionē
anima cadit per pcc̄m· et ſubdit. facta eſt habitatio demonioꝝ
Sed ab iſta ſua habitatione eiecit xp̄s demonē· et eiicit iſto
ſacro tp̄e quadrageſime per pn̄iam immittendo gr̄am ↄtritio
nis que eſt fumus demonē exterminans. Tob·6. Fum9 cordis
eius exterminat om̄e genus demonioꝝ. ꝑ ↄfeſſionem etiam q̄i
de cord̓ demonē eiicimus expuendo· ⁊ tunc aīa noſtra efficitur
ſacratū templū qd̓ inhabitat ſpūs ſanctus·1·Coꝝ·3· Templū
dei eſtis ⁊ ſpūs dei hītat in vobis B Deinde oſtendit
ↄditionem demonis: ⁊ illud erat mutū: dicit̄ autē demonium
mutū vt dicit Titus ꝙ tollat auditū et verbum· ſicut aliq̄ her
ba d̓ peſtifera eo ꝙ corpus ſua virtute reddit infirmū. Nota ꝙ
demon d̓ eſſe mutus trib9 modis· q̄b9 facit pcc̄ores obmuteſcē
Primo mutus eſt a laude dei ⁊ gr̄aꝝ actione nam cū laudent
deum ſil̓ aſtra matutina ⁊ iubilent omēs filij dei· Job·38· Iſte
tamen ꝑ inuidiam obmutuit a laude dei Pſa·38· Quia nō infer
nus ↄfitebitur tibi· nec mors laudabit te· hoc etiā modo pluri-
mos homines diabolus facit mutos. vt beneficijs receptis non
reddant gr̄am laudis· ſ; ſunt ſicut porcus qui nō reddit gr̄as
paſcenti· ſed etiā comedendo ſemꝑ murmurat. Scd̓o mutus eſt
ad veꝝ loquendū q᷑ ab initio in veritate nō ſtetit ⁊ ē mendax
et pater mendacij Joh·8· Hoc etiā modo multos facit mutos
qui veritatem quam nouerunt tacent· ⁊ ſemꝑ falſa ⁊ mendacia
loquunt̄ Act·5 Temptauit ſathanas cor tuū mentiri ſpūiſc̄to
Tercio diabolus eſt mutus ad veniā petendā de ſua tranſgreſ
ſione· induratū eſt enim cor eius vt per pn̄iam molliri nō poſ
ſit· Job·40. Cor eius indurabit̄ q̄ſi lapis ⁊c. Vnde legit̄ ꝙ qui
dam heremita bone ſimplicitatis diuicius orauit deū pro venia
demoni impetranda. Et reſponſū eſt ſibi ꝑ angelū ꝙ deus erat
paratus remittere penā ſi demonē peniteret de culpa· cum here
mita gauiſus eſt ſperans inducē demonē ad pn̄iam et queſiuit
longo tp̄e diabolum ꝑ heremū cui tandem apparuit dicens· quid
queris monache. cui ille· quero diabolū. ecce ego inquit· quid
me vis. volo dixit monachus te inducere ad penitentiam· quia
deus paratus eſt remittere culpam et tollere penam. Indigna
tus diabolus nequaq̄ȝ inquit ego petam veniam· ſed ipſe peni
teat qui me tanto tempe facit cruciari ⁊ cete· Et ſicut diabolus
mutus eſt ad penitentiam· ita linguas multorum ligat viſco
malicie ne confiteantur· et petant veniam de peccatis. Quidam
enim obmuteſcunt pudore criminum· quidam enī timore ſatiſ-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

factionis· quidaꝫ ex negligentia· quidam ex ꝓpoſito pſeuerādi
in pctō· quidam vero ex ſpe vite longioris. Sed videte ꝙ vici
oſa ſit illa taciturnitas· ſi enī aliquis eſſet malis repletus hūo-
ribus· nec curari poſſet niſi ꝑ flebothomiā valde eſſet muliebris
ſi per verecundiā demonſtrandi nudum brachiuꝫ vel ꝓpter pu-
dorem putrefacti ſanguinis emanantis flebothomiam recuſaret
puſilanimis eſſet ſi ꝓpter puncturā timeret· immemor ſui ſi neg-
ligeret· fatuus ſi haberet ꝓpoſituꝫ retinere ipſos malos hūores
preſūptuoſus ſi ꝯtra artem medicine curationeꝫ ꝓlongaret · et
ideo vicioſum eſt valde. ꝙ aliq̄s nollet apire venam cordis ſui
vt per ꝯfeſſionem exeant corrupta opa que ſūt cauſa mortis· ⁊
iniuſtum valde eſt pocius ſic velle flebothomari ꝙ mori ineternū
Prou· 10· Vena vite os iuſti· os aūt impioꝝ opit iniquitatem
¶ Nota etiam ꝙ iſte demoniacus nō ſoluꝫ erat mutus ·ſed
vt dicit Mat· erat etiā cecus. Theo· aūt dicit ꝙ onis mutus a
natiuitate etiā ſurdus eſt. vn̄ iſte demoniacus ſurdus erat. Et
ſicut diabolus faciebat eū eſſe mutuꝫ· ita etiam ſurdū et cecum
eum fecerat. vnde Criſ. magna inquit ⁊ miranda eſt nequitia
demonis vtꝝ ingreſſum opilauerat ꝑ quē ille crediturus erat
ſcꝫ auditum et viſū ⁊ tercio linguam ne ꝯfiteretur. iſtos etiam
duos ſpūales ſenſus tollit diabolus pctōrib9· excecat enī eos
interius· quia cū creatus ſit oculus mentis ad ſpūalia ꝯtemplā-
da· excecauit tn̄ peccatores malicia eoꝝ Sap·3· Certe magna
eſt cecitas auari qui non ꝑcipit pecunie fraudem· cecat inuidio-
ſus qui reputat alterius bonū eſſe ſibi preiudiciū. cecatur vana
gloria glioſus qui querit gloriaꝫ vbi non eſt querenda· cecat̄
luxurioſus qui non ꝯſiderat ꝙ feda ſit carnis voluptas. Amor
iſte carnalis excecauit ſampſonē· deiecit dauid· infatuauit ſalo
monem. vn̄ bene dixit quidam· nil bene cernit amor videt oia
lumine ceco. Credit amor cecus dedecus eſſe decus· Non fuit ce
catus iſto amore beatus latinus epſ cathalaneñ de quo refert
mgr̄ Otto in ſua ſūma de penitencia ꝙ adhuc habet oculos ita
claros in ſepulcro ſicut qn̄ viuebat· quia reginā francie impu-
dicam ſedentem ꝓpe eum cū indignatione reſpexit dicens . Nō
debent mulieres ſedere ſic prope epōs et ita impudice aſpicere·
Item diabolus facit pctōres ſurdos vt nō audiant xp̄m pulſā-
tem ad cor vniuſcuiuſq; volentem ſibi apiri vt inde demonē eij-
ciat. non audiunt p̄dicatorem corripientē tanq̄ incorrigibiles
non audiunt ſcripturam penas inferni cominanteꝫ tanq̄ inſen-
ſibiles. non audiunt deum celeſte regnum promittenteꝫ tanq̄
oia bona ꝯtemnētes ps. ꝓ nihilo habuerūt terrā deſiderabilem
De omnib9 iſtis dici poteſt· aures hn̄t et non audient · q2 facti

ſūt ſicut aſpis ſurda ad vocem incantantis obturans aures ſu=
as D Deinde adducit miraculi euidentia: Et cū eieciſ=
ſet demoniū locutus eſt mutus: quia enī demon faciebat hoīez
mutū. ideo xpus tanq̄ ſapiens medicus curauit morbū expellē/
do cauſam infirmitatis. ipſe enī aperit os mutoꝝ ꝛ linguas in/
fantium diſertas facit. Nota ꝙ quīq̄ miracula facta ſunt in iſto
homine. Primū qꝛ curatus fuit a demonis vexatione. Scdꝫ vt
dicit Mat. quia viſuz recepit. Terciū qꝛ recepit auditū vt dic̄
Tycus. Quartū quia recepit facultatē loquendi. Sed qꝛ aliqs
poſſet hr̄e facultatem loquendi qui adhuc non loqueret̄. ſi lo=
qui non didiciſſet. Ideo q̄ntuz miraculum eſt. qꝛ iſte qui nec lo/
qui didicerat. nec vnq̄ audierat aliquos loqui ſtatim locut9 ē
Scdo ponit triplex diſpoſitio aſtantiuz. quidam enī admirati
fuerunt q̄ſi credentes. quidā vero dubij miraculuz temptantes.
ſed quidā maliuoli opus calūniantes. Vnd̄ dicit: Et admirate
ſunt turbe: Eſt aūt admiratio inconſueti effectus occulta cauſa
Et ideo turbe hoc miraculū in aliquid maius hoīe referebāt. vn̄
in Mat. d Stupebant oīs turbe ꝛ dicebant: nunq̄d hic eſt fi/
lius dauid. Glo. ob miſcdiaz inquit ꝛ beneficia filiū dauid pre/
dicant. E Deinde ponit quō aliqui calūniati ſunt mira/
culum: Quidaz aūt ex eis dixerunt. Mat. et Mar. dicunt iſtos
fuiſſe ſcribas et phariſeos: In beelzebub principe demoniorū
eijcit demonia: Turbe laudauerūt miraculuz. phariſei aūt nō po/
tentes negare publicū miraculuz factū conati ſunt illud puertē
dicentes ꝙ virtute demonis facta eſſet eiectio. Nō ꝙ Ninus ci=
uitatis niniue conditor ꝓpter ꝯſolationez de morte beli pr̄is ſui
ſtatuam fecit in honorem pr̄is. ad quā fugientes malefactores
veniam merebant̄. vnde ipſaz ſtatuam ceperūt venerari. ꝛ tandē
ſuccedente tp̄e diabolo inſtigante diuini honores ipſi ſtatue ſūt
attributi. ꝛ ſic incepit cultus ydolatrie. vt dicit Sapie. 14. hūc
deum caldei appellabāt Bel. paleſtini baal. moabite beelfegor
diuerſis vocibus ſecundum diuerſitatem linguarum. Sed iudei
deriſorie vocabant iheſum Beelzebub. id eſt deum. vel virum
muſcarum. quia magna multitudo muſcaruz erat in templo ei
dicebant iudei habitare principem demonioꝝ ꝓpter tria vel qꝛ
us propter ſordes cruoris immolati. In hoc autem ſimulachro
in eo fuerat idolatrie principiū. aut quia cultus eius erat gene
ralis apud omnes gentes. licet enī quelibet natio ſpeciales ha=
beret alios deos. hunc tn̄ omnes velut vniuerſalem deū vene/
rabant̄. vel certe quia nullum ydolum recipiebat̄ efficacius iſto
Attende q̄ta fuerit iſta ꝯtumelia qua iudei reputarunt xp̄m

velut maleficū et maguz qui in virtute demonis facere mirabi
lia. Et valde eſt mirabile vnd moti fuerint iudei dicere hec xpo
Et eſt dicenduz ꝙ iudei nō credebant xpm hec feciſſe in virtute
demonis. nullu; em̄ ſignū apparebat de hoc. ſʒ tn̄ agitati ſtimu
lis inuidie non ꝯſiderarunt an dicerent veꝝ vel falſum. duz tn̄
aliquo modo poſſent viciare miraculū. vnde Criſ. Inuidia nō
querit quid dicat. ſed ſolū vt dicat. Iteʒ nulla inquit malicia ē
peior inuidia. adulter in breui complet pctm ſuū. inuidus autē
nunꝗ quieſcit. ſʒ ſic ſcarabei nutriunt̄ ſtercore ita inuidi alioꝝ
infortunijs. ⁊ ideo ſm Remig. ſolo odio moti et inuidia nihil
ſordidius inuenientes qd obicerent dn̄o. dixerunt ꝙ in beelze
bub eijceret demonia. Vn̄ nota ꝙ in iſta ꝯtumelia peccato pec
cauer̄t grauiſſimo ſcʒ in ſpūm ſanctū ſm ꝙ d in Mar. quia reſti
terunt veritati quam tn̄ cognoſcebant. ⁊ ideo ſaluator aggra=
uat peccatuʒ eoꝝ vt ptʒ ſm Mat. ⁊ Mar. in iſto loco. vbi di
cit ꝙ quicūꝗ dixerit ꝯtra filium hoīs remittet̄ ei ſed quicūꝗ di
xerit verbū ꝯtra ſpūm ſanctum .i. ꝯtra id qd ſpūs ſanctus apte
cordi demonſtrat non remittit̄ ei nec in hoc ſeculo nec in futuro
Deinde ponit̄ quō aliqui non tm̄ deuiabant ſed querebāt expe
rimentū miraculi: Et alij temptantes: cū tn̄ ſcriptum ſit nō tem
ptabis dn̄m deum tuū: ſignū de celo querebant: quaſi dicerent
neſcimus in qua virtute operis mirabilia. ſed ſi aliud mirabile
ſignū in celo feceris. ſicut moyſes colūpnaʒ ignis in aere. Joſue
vero fecit ſolem ſtare immobilē. Helias aūt fecit ignem de celo
deſcendere ad ꝯbuſtionem inimicoꝝ ſuoꝝ. Ezechias fecit ſoleʒ
retrocedere. ſi aliud inquiunt ſile iſtis feceris tūc credemus ꝙ di
uina virtute mirabilia facias. ſed qꝛ ipſi nō deſiderabant ſignuʒ
vt ex hoc crederent. ſed magis vt delectarent̄ in nouitate mira=
bilium. ideo non dedit eis ſignū in celo. Secunda pars.

Ecundo cum dicit̄. Ipſe aūt vt vidit. declarat̄ ineſti=
mabilis xpi ſapientia. per quā oīͤeʒ ꝯuicit calūniaʒ
Et tria facit. primo tangit vnū qd eſt diuinitatis ar=
gumentū ex quo pōt ſatiſfieri his qui petebāt ſignuʒ
de celo: Ipſe autē vt vidit cogitationes eoꝝ dixit eis: qꝛ em̄
opinio eoꝝ vt dicit Criſ. valde erat irrationabilis. ꝙ in beel
zebub eijceret demonia. Ideo phariſei metu multitudinis nō au
debant diuulgare. ſed in animo ſuo vertebant. dn̄s autē vt ait
Hiero. non ad dicta ſed ad cogitata reſpondit. vt vel ſic cōpel=
lerentur credere potencie eius qui cordis videt occulta. hoc em̄
non poteſt demon nec aliqua creatura. Heb. 4. Omnia nuda ⁊
apta ſunt oculis eius. nec ē vlla creatura inuiſibilis in ꝯſpectu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eius. Secundo q̄ncꝫ rõibus manſuete oſtendit xp̄us ꝙ nõ ey-
cit demonem in virtute demonis. ſed virtute diuitatis. Prima
ratio ſumit̃ ex his que appent in comitatibus hoīm et eſt talis
omnis coītas hoīm inter ſe diuiſa nonpõt durare ſiue ſit ciuil' et
politica vt eſt regnū. ſiue fuerit iconomica q̄lis eſt regimen do-
mus ⁊ familie. ↄſtat aūt ꝙ diabolus habet regnū ſuuꝫ. ergo ſi
diuiſio eſt in regno eius. vtpote q꞉ alter alteꝝ eyciat tūc certe
regnū tale ſtare non poterit ſꝫ hoc eſt falſū. manet g̃ regnū dia
boli. imo maximaꝫ ꝑtem habet in hoibus. ergo ſequit̃ ꝙ in vir
tute demonis nõ eycio demonia hoc eſt ergo qđ dicit: omne re
gnū: vbi habes cõmunitateꝫ politicā Ꞡ : in ſeip̄m: hoc
eſt ↄ̄ſeipſum: diuiſuꝫ deſolabit̃ et domus: vbi habes coītatem
iconomicā ſi fuerit ſupple diuiſa ↄtā aliam domū: ſupra domum
cadet: ita vt vtracꝫ vadat in ruinā. Nam vt dicit Saluſtius. ſic
concordia parue res creſcunt. ita diſcordia maxie dilabunt̃. Et
addit ad ꝓpoſitum: Si ergo ſathanas in ſeip̄m diuiſus eſt: qđ
ↄtingit ſi alter alteꝝ eycit: quõ ſtabit regnū eius: certe ſtaē nõ
poterit. hoc aūt totum ſequit̃: quia dicitis: impudenter et ſine ra
tione: in beelzebub eycere me demonia. Scđa rõ eſt talis. non
ſum ego minoris virtutis q̄̃ apl'i mei quibꝫ ego dedi virtuteꝫ
eyciendi demones ſed vos creditis ꝙ diua operent̃ virtute. q̄a
nunꝗ̄ impoſuiſtis eis ꝙ eycerent in beelzebub. ergo in virtu-
te dei etiam ego eycio demonia. hoc eſt ergo qđ dicit interro-
gatione ratiocinando: ſi auteꝫ ego in beelzebub eycio demonia
vt dicitis: filij veſtri: .i. apl'i mei nati ex vobis: in quo eyciunt
ꝙ ſi dixeritis in beelzebub. quare ergo nõ colūniami op9 eoꝝ.
Si vero dixeritis ꝙ in virtute dei hoc idem de me debuiſſet̃ ſen
ſiſſe. ⁊ certe veꝝ eſt ꝙ in virtute dei eyciunt apl'i demones: iđ
ꝓpter hanc ipſam virtutem quam hn̄t diuinitus: ipſi iudices
veſtri erunt: q꞉ ſicut ꝑ iſtam virtutem demones eyciunt. ita ꝑ
eandem vos demoniacos iudicabunt in ↄdemnationē. promiſit
enim xp̄s apl'is. ſedebitis ſuper ſedes iudicantes duodecim tri-
bus iſrl'. ſi enim apl'i habent virtuteꝫ ſuꝑ angelicos ſpūs. mul
toplus ſuper hoies .i. Coꝝ. 6. Neſcit̃ inquit apl's. qm̄ angelos
iudicabim9. q̄̃tomagis ſecularia. Vel vt dicunt Beda ⁊ Hier.
Filios eoꝝ appellant exorciſtas illius tp̄is. Nam ſalomon vt
dicit Joſep. ꝓpter ſuā ſapiam adinuenit q̄dā carmia pauca ver
ba continentia ⁊ quoſdā caracteres quos faciebat ſculpi in gē
mis. ⁊ ſi radix cuiuſdaꝫ herbe ſupponebat̃ ipſi gemme valebat
ad expulſionem demonis. vnde exorciſte qui habebant offitiū
ↄiurandi demones predictaꝫ gēmam caracteri huius ſculptam

radici antedicte herbe ſuppoſitam ·ponebant in ore arreptici et
paucis illis verbis ſalomonis prolatis adiurabant demonez·
vt exiens ſubuerteret peluim aqua plenā in medio poſitam in
ſignū ſue eijectionis· ꝛ ſic fiebat. Et hoc dicit Joſephus ꝓprijs
oculis ſe vidiſſe coram tyto ꝛ veſpaſiano· cū capta eſſet hierlm
Si igiť iudei credebant ꝙ exorciſte eijcerent demonem virtute
dei. hoc idem debuiſſent credere de xpo· ideo ipſi exorciſte erūt
iudices iudeoꝝ· quia ex ipſis exorciſtis ſumitť cauſa quare iu=
dicandi ꝛ ꝯdemnandi ſint iudei. Tercio rō eſt talis· regnū dei
debet deſtruere regnū diaboli· ſed regnū dei eſt intra vos qꝛ iu=
dicio veſtro cū alie nationes ꝑtineant ad regnum diaboli. vos
ſoli eſtis regnū dei· ğ ſi inter vos operoꝛ eiectionē demonis hoc
nō eſt niſi in virtute dei cui⁹ eſtis regnū· ꝛ hoc eſt qḋ dicť: Por
ro ſi in digito dei: .i. in ſpū dei· vt habeť in Mat· Spūs eñ di=
uinus in oꝑandis miraculis digitus appellať. vñ magi phara
onis de miraculis moyſi et aaron que dei fiebant virtute dixe=
runt. Digitus dei eſt hic· Exo· 8: Eijcio demonia ꝓfecto pro=
uenit in vos regnum dei .i. eſtis regnū dei. ꝛ vt habeatur forma
rationis ponať ꝯſequens pro antecedente hoc mō ·porro ſi ꝓue
nit in vos regnum dei ꝓfecto in digito dei eijcio demonia ꝛ eſt
modus coloratus argumentandi in rethoricis· qñ conſequens
eſt notius añtecedente ſaltem reputatione hoīm ¶ Quarta
ratio magis eſt manifeſta ſm Mat ꝛ Mar· ꝛ ē talr. nullus pōt
violenter tollere aliena niſi poſſeſſorem vincat et ſuperet ꝓpria
virtute. ſed ꝯſtat ꝙ ego violenter tollo a demōe ea q̄ poſſidet
eijcio enim eū a poſſeſſionib⁹ ſuis· ꝛ in vſum meum conuerto.
ergo oꝫ vt vincam et ſuperem euz prius ꝓpria virtute. vnde
dicit· Cum fortis armatus: fortis eſt diabolus in natūalibus·
Dañ· 2· Ecce beſtia terribilis ꝛ mirabilis ꝛ fortis nimis dentes
ferreos habebat magnos cōmedens atqꝫ cōmminuens· ꝛ reliqua
pedib⁹ ꝯculcans. Ecce eñ armatus· cui⁹ arma ſunt oīa iſta
mundana. nam pulcritudo eſt ſagitta qua vulnerat cor ꝑ ꝯcu=
piſcentiā. diuitie ſunt gladius quo occidit ꝑ auaritiam ꝛ ſic q̄
cunqꝫ alia tempalia. ſed licet armatus ſit diabolus ad offenſio=
nem· caret tñ armis defenſionis. ꝛ ideo armati ꝯtra eū incedea=
mus· 2· Coꝛ· 10· Arma nr̄e milicie non carnalia ſunt ſ; poten
cia deo ad deſtructionem munitionū: Cuſtodit atrium ſuū: no
mine Atrij domū oportet intelligi vt habeť in Mat. Atrium
diaboli eſt iſte mundus quē diabolus cuſtodiebat. ſicut tyran
nus cuſtodit ciuitatem ne ſibi tollať: In pace ſunt omnia que
poſſidet: in pace ſunt quia nemo reſiſtit. ſed iſta eſt mala pax

malum eſt eñ facere pacē cū ſerpente· qꝛ ↄuerſatio eiꝰ ꝑiculoſa eſt· melior eſt enim tuta guerra q̄ꝫ dubia pax ·taliter igiť domi nabatur diabolus. Sed attendamus eiectionē eius :ſi aūt for⸗ tior illo: iſte fortior xp̄s eſt·1·Reg·2· Non eſt fortis ſicut deꝰ noſter: ſuꝑueniens: deſuper venit xp̄s qui deſcendit de celo in mundū·Joh̄·3·qui de celo venit ſuꝑ omnes eſt: vicerit eum: Apo·5·ecce vicit leo de tribu iuda: vniuerſa arma eiꝰ aufert in quibꝰ ↄfidebat: abſtulit xp̄s diabolo arma ⁊ reliquit euꝫ in ermem· abſtulit luxuriam prebendo caſtitatē· abſtulit auaritiaꝫ in ↄtemptu diuitiaꝝ· abſtulit ſuꝑbiam per hūilitateꝫ ⁊ ſic de re liquis. Sꝫ tn̄ adhuc fatui hoies ponunt gladiū in manu diabo⸗ li et perimunť ab eo: ⁊ ſpolia eius diſtribuet: Spolia demoīs erant aīe quas rapuerat· ſed xp̄s abſtulit ſibi illa ſpolia et di⸗ ſtribuit ea in regno eccleſie militantis ⁊ triūphantis in diuerſ dignitatibꝫ ⁊ premijs· quoſdam quidē aplos· quoſdam vero martires· quoſdā vero doctores· alios vero ↄtinentes· ⁊ ſic di⸗ uerſis modis· p̄s· Aſcendens in altū captiuaꝫ duxit captiuita tem·dedit dona hoībus ¶ Quinta rō talis eſt. Ego non operor virtute illius· qui mihi ↄtrarius eſt voluntate et actu· Sꝫ diabolus his modis eſt mihi ↄ̄rius· ergo nec auxilio nec v̄tu te ipſius eijcio demonia. minorē ꝓbat in lr̄a q̄ꝫtum ad vtranqꝫ ꝑtem eius. et p̄o oſtendit ꝙ diabolus diſſentiat a xp̄o in volū⸗ tate: Qui non eſt mecū: ·i·qui non habet vnā intentionē mecū· vt quod ego volo ipſe velit: ↄtra me eſt: ſine dubio hoc veri⸗ tatem habet· qꝛ oīs creatura teneť ſe ↄformare diue voluntati· et ideo ipſa nō velle que vult eſt ↄ̄ria velle. ꝓbat etiam aliam ꝑtem: ⁊ qui non colligit mecū diſꝑgit: venit xp̄s diſperſa colli gere. Sicut d̄ Jo.11· Jheſus moriturus erat· vt filios dei q̄ erāt diſperſi aggregaret i vnū· ſed etiā diabolus collecta diſperſit· Jo·10· lupus rapit et diſpergit oues. Tercio poſtq̄ꝫ xp̄s repro bauit falſam calūniam. nunc ſm̄ ꝙ dicit Cirillus vt ꝑfecte diſ⸗ putationē terminet oſtendit vnde mouebanť iudei ꝙ hoc ſen tirent de xp̄o· ſcꝫ ꝙ eijceret demones in virtute beelzebub· ⁊ cā eſt quia erant peiores q̄ꝫ vnq̄ꝫ fuerant tempe preterito· ⁊ maio ri demonū multitudine poſſidebanť q̄ꝫ etiam ante legem. vnde demones incitabant eos vt inuidioſe talia loquerenť· ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Cū immūdus ſpūs: d̄ diabolus ſpūs ſm̄ naturaꝫ· ſed diciť imundus· qꝛ imundas cogitationes nobis ſuggerit ⁊ qꝛ noſtris imundicijs delectať· ſicut porcus qui voluptať in limo· exierit ab hoīe: ſub noīe hominis totum intelligit iudaicū ꝑplm nam vt dicit Cirillus. Cuꝫ habitarent inegipto ſpūs imundꝰ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

erat in eis qui poſtea ab eis receſſit qñ mactauerunt agnum in figura xpi· ⁊ liniti ſunt eius ſanguine· ⁊ qñ in monte legem ac ceperunt: ambulabat ꝑ loca inaquoſa: loca inaquoſa arida ſūt Et ideo in Mat· ſcriptū eſt ꝑ loca arida. Loca iſta arida fuerūt gentilium corda ⁊ paganoꝝ· que nullo erāt grē imbre irriga ta· talia corda ꝑambulauit diabolus ritū ydolatrie· ⁊ criminuz maculas imittendo: querens requiez: non eñ potuit quieſcere in iudeis· ⁊ ideo querebat ſibi requiem in gentilibꝫ. Deiñ oſten dit reditū demonis: ⁊ nō inueniens dicit: Nam ſm Rabanuz putabat diabol9 ſe ꝑpetuaz q̇etez hr̄e in gentibꝫ· ſꝫ appente dei filio in carne q2 gentilitas credidit· ideo in eis quieſcē non po tuit. vnde dic̄: Reuertar in domū meā vnde exiui: .i. ſm Hier Non poſſum quieſcē in gentibus· ſed habeo iudaicam domum vnde exiui tꝑe moyſi· ad illos volo reuerti tempꝛe xpi: ⁊ cū ve nerit inuenit eā ſcopis mundatā ⁊ oꝛnatam: vacabat enim iu daicus ꝑplus· quia veniente xpo ceſſauit oīs ritus legis coruz circūciſio· ſacrifitia et cetera cerimoīalia. nec volūt exercitari ī le ge xpi. Erat etiā mundatus ꝑplus ille ſcopis. ſcopa eñ nō tol lit tenaces ſoꝛdes ſed ſupficiales. ita iudei mūdabant ſola exte rioꝛa. intus erant ſoꝛdidi Mat· 23· Ve vobis ſcribe et phariſei ipocrite qui mundatis qd̄ deforis eſt calicis et paꝑſidis· intus autem pleni eſtis rapina ⁊ immūdicia. erat nihilominꝰ iudai cus ꝑplus oꝛnatus quibuſdā exterioribꝫ obſeruancijs diuine le gis: et tunc vadit ⁊ aſſumit ſeptē alios ſpūs: ſicut virtꝰ ſpūs ſancti diſtinguit̄ in ſeptem ſpūalia dona· Iſa· 11· Ita virtus dia boli eſt in duobꝫ pn̄cipalibꝫ vicijs: nequioꝛes ſe: vere vitium nequius eſt diabolo· q2 diabolus ſaltē natūaliter bonus eſt· ſꝫ ipa vicia natura ſunt peſſima: et ingreſſi habitant ibi: incolūt demones vt dicit Criſ. peioꝛes prioꝛibꝫ iudaicam gentez. Naz antiquitus ſeuiebant ɔtra ꝑphetas· poſtea vero dñm ꝑphetaꝝ occiderunt· ⁊ nunc in ſynagogis xpm blaſphemant: ⁊ fiūt no uiſſima .i. poſterioꝛa opa: hominis illius peioꝛa prioꝛibꝫ: q̄ vo hoc totū de iudeis intelligendū ſit. ptꝫ ſm Mat· vbi ſequit̄. ſic erit huic generationi peſſime· non dubiū eſt quin iudei fuerint peioꝛes tempꝛe xpi· ⁊ etiam tꝑe preſenti q̄ꝫ vnq̄ꝫ fuerint. Et iō ſm Criſ. peioꝛa ſuſtinuerunt a tyto ⁊ veſpaſiano q̄ꝫ vnq̄ꝫ fue rint paſſi in egipto vel babilonia ⁊c.

Terciapars.

Ercio cū dicit̄. Factum eſt aūt. tangit̄ laus venerabi lis de humanitate xpi: Factum eſt aūt cū hoc diceret: rationabil'r et ſubtiliter eos ɔuincens: extollēs vocē .i. in altum eleuans vocem. Accenſa fuit hec mulier

ſuauitate verborū xp̄i · vnde a laude ſe continere non potuit · in
quo ptꝫ q̄nta fuerit in ea mentis cōfidentia · qꝛ vt dicit Beda
ſcribis ⁊ phariſeis temptantibꝰ dn̄m ſiľ et blaſphemantibꝰ bea
titudinē incarnationis xp̄i hec mulier magna fiducia confitet̄ ·
quedam mulier de turba : ſemꝑ muliebris ſex9 videt̄ eſſe deuo
tior. Hec mulier d̄ fuiſſe marcella ancilla marthe et panphilij :
dixit illi : beatificauit matrem xp̄i ex xp̄o · quia beatitudo prolis
redundat in m̄rem : Beatus venter qui te portauit et vbera q̄
ſuxiſti : habuit xp̄us a virgine carnis ſubām · quia verbuꝫ caro
factum eſt ex muliere vnde beatificat̄ venter virginis · quia ſine
libidine ↄcepit · ſine grauedine portauit et ſine dolore peperit ·
atqꝫ deum nobis ꝓfudit et hoīem. Item habuit xp̄s a virgine
lactis alimonia · puo enim lacte paſtus eſt · ꝑ quē nec ales eſu-
rit vnde beatificant̄ vbera virginis · que cibū pani · potū fonti
victū vite prebebant. nec iſta vbera niſi celitus erant lacte ple
na. Vnde canit̄ in eccleſia · ſaluatorem ſeculoꝝ ipſuꝫ regem an-
geloꝝ · ſola virgo lactabat vbera de celo plena. Igit̄ ſm̄ Be-
dam dicamus ad laudem virginis verba Sedulij. Vere beata
parens enixa puerpera regem. qui celū terramqꝫ regit ꝑ ſecula.
cui9 numen et eterno cōplectens oīa gyro. Imꝑium ſine fine
manet · qui ventre beato. gaudia matris hn̄s cum virginitatis
honore. Nec primā ſilem viſa eſt nec habere ſequentē : L
Deinde tangit xp̄i reſponſio : At ille dixit · q̄nimmo beati qui
audiunt verbū dei ⁊ cuſtodiunt illud : Criſ · non fuit inquit re
ſponſum repudiantis m̄rem · ſꝫ oſtendentis ꝙ nihil ei partus
ꝓfuiſſet niſi ipſa virgo valde bona et fidelis fuiſſet . vnde illud
q̄nimmo vel pōt eſſe vna pars ⁊ tūc idem eſt ꝙ inſuꝑ · et tunc
erit ſenſus · non ſolum beata eſt q̄ me portauit in vtero ⁊ lacta-
uit vberibꝰ · ſed inſuꝑ et beati ſunt qui audiunt verbū dei vnde
ſpūaliter me portant in corde ⁊ cuſtodiunt illud · vt ne verbuꝫ
quidem pereat in eis · nutriunt illud duobꝰ vberibꝰ · timoris et
amoris · vel illud q̄nimmo pōt eſſe due ꝑtes · quin ꝓ ſed · immo
· i · potius · ⁊ tunc eſt ſenſus · nō ſolū beatus eſt venter q̄ me por-
tauit et vbera que ſuxi · ſed potius beati ſunt : qui audiunt ver
bum dei : qꝛ deus portat oīa verbo virtutis ſue Heb · i · et omia
cibat Deut̄ · 8 · non in ſolo pane viuit homo ſed in omni verbo
quod ꝓcedit ab ore dei : ⁊ cuſtodiunt illud : ne rapiat̄ a cordi-
bus eoꝝ. Nec ꝓpter hoc ſancti audientes verbum dei · poci9 ſūt
beati q̄ꝫ beata virgo que ipm̄ portauit in vtero · quia ⁊ ipſa vir
go diuinum verbū in corde portauit. ꝑut dicit̄ Luc · 2 · ꝙ ↄſer-
uabat oīa verba hec ↄferens in corde ſuo. Sed tn̄ vt dic̄ Aug ·